

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/71/2016
Identifikačné číslo spisu: 3014200243
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3014200243.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: Mgr. U. N., bytom D. č. XXX, H., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16. júna 2016, č. k. 12Sd/78/2014-51, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 16. júna 2016, č.k. 12Sd/78/2014-51, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo dňa 16. júna 2016, č. k. 12Sd/78//2014-51, podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) ako vecne správne a zákonné potvrdil rozhodnutie zo dňa 27. januára 2014, číslo XXX XXX XXXX, o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok zo dňa 11. novembra 2013 podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Odporkyňa dôvodila tým, že pred vznikom invalidity, pred 2. decembrom 2011 žiadateľ nespĺnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok, lebo získal len 1 796 dní obdobia dôchodkového poistenia (4 roky a 185 dní). Presný rozpis je uvedený v priloženom osobnom liste dôchodkového poistenia. Krajský súd nepriznal odporkyni náhradu trov konania

Krajský súd preskúmal opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Z vykonaného dokazovania zistil, že konanie sa začalo na základe žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok zo dňa 11. novembra 2013. Zdravotný stav žiadateľa bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Považská Bystrica

dňa 11. novembra 2013, ktorým bol uznaný za invalidného podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 50% a dátum vzniku invalidity bol určený na 2. december 2011.

Pri rozhodovaní o právnom nároku na invalidný dôchodok odporkyňa skúmala aj podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia. Bolo preukázané, že navrhovateľovi bol priznaný výsluhový dôchodok od 1. decembra 2010 rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 2. júla 2013. Pre nárok na výsluhový dôchodok bola započítaná doba náhradnej vojenskej služby od 1. októbra 1982 do 28. februára 1983 (I. kategórii funkcií), doba služobného pomeru v Policajnom zbore SR od 1. marca 1983 do 31. decembra 1999 (I. kategória funkcií) a doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 1. januára 2000 do 30. novembra 2010 (v III. pracovnej kategórii). Keďže navrhovateľ získal obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, nie je možné na nárok na invalidný dôchodok hodnotiť dobu vojenskej služby a dobu výkonu služobného pomeru. Navrhovateľom navrhovaný postup podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/84/2011 zo dňa 29. marca 2012 bol pre rozhodovanie krajského súdu irelevantný. Po právnom posúdení veci podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) krajský súd dospel k záveru o riadnom zistení skutkového stavu veci.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods. 1 OSP. Neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

II.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie dôvodiac tým, že krajský súd svoj postup odôvodnil všeobecným odkazom na Dohovor č. 128. V odvolaní poukázal na odvolacie dôvody pójaté v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok, ktoré sa týkali nezapočítania služby v Policajnom zbore a obdobia dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme od 1. októbra 2010 do 30. novembra 2010 a „zvýškovej doby“ s odkazom na ustanovenie § 141 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

Za najzávažnejšiu námietku považoval rozdielny prístup pri rozhodovaní o dávke starobného dôchodku na rozdiel pri rozhodovaní o dávke invalidného dôchodku. Napriek právnomu nálezu, ktoré vyslovil Ústavný súd SR v náleze I. ÚS 114/08, sa krajský súd v odôvodnení rozsudku nezaoberal aplikáciou medzinárodnej právnej normy Dohovor č. 128, vzťahujúcej sa výlučne k dôchodkom starobným. Odvolaním napadnutý rozsudok žiadal zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť a vrátiť na nové konanie.

III.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu trvala na správnosti rozsudku krajského súdu a navrhla ho odvolacím súdom potvrdiť.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP a § 491 SSP) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom

nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania na súde prvého stupňa bolo preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vo veci zamietnutia žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok z dôvodu, že nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok podľa ustanovenia § 72 ods. 1 písm. g/ zákona o sociálnom poistení.

Účelom súdneho konania o opravnom prostriedku je preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu z hľadiska možného porušenia subjektívnych práv navrhovateľa. Z tohto dôvodu je nepochybné, že pri rozhodovaní o opravnom prostriedku je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v dobe vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na invalidný dôchodok vzniká, ak sa poistenc stal invalidným, získal potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia podľa § 72 zákona o sociálnom poistení a ku dňu vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 60 ods. 2 zákon o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta a profesionálneho vojaka, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2013, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Zo spisov vyplynulo, že navrhovateľ dňa 10. marca 2014 podal na krajský súd opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok č. XXX XXX XXXX X zo dňa 9. októbra 2014, č.k. 12Sds/78/2014-30. Na odvolanie navrhovateľa potvrdujúci rozsudok krajského súdu Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 28. apríla 2016 sp. zn. 7So/11/2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom pre takýto postup bola absencia riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu, a tým odňatá možnosť účastníka konania riadne konať pred súdom. Po vrátení veci na ďalšie konanie krajský súd preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil rozsudkom dňa 16. júna 2016. Navrhovateľ proti rozsudku krajského súdu podal v poradí druhé odvolanie. Odvolacie konanie na odvolacom súde sa začalo 3. októbra 2016. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn. 7So/71/2016 konanie prerušil do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o návrhu o súlade ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy SR.

V inej veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 9So/138/2014 týkajúcej sa danej problematiky, t.j. potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok najvyšší súd dňa 29. novembra 2016 podal na Ústavný súd SR návrh na začatie konania o súlade ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd SR nálezom sp. zn. PL.ÚS 16/2017-52 dňa 13. februára 2019 návrhu Najvyššieho súdu SR

nevyhovet. V bode 30 nálezu uviedol: „...Možnosť vzniku nároku na invalidný dôchodok zo systému „všeobecného sociálneho poistenia osobám, ktoré boli účastníkmi systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, môže fakticky/reálne nastať až po tom, ako policajt alebo vojak ukončil svoj služobný pomer, bol mu priznaný výsluhový dôchodok a rozhodol sa ďalej pracovať ako zamestnanec participujúc obligatórne na sociálnom poistení podľa zákona o sociálnom poistení.

Z dôvodu, že ide o osoby začlenené do samostatného systému sociálneho zabezpečenia - rešpektujúc osobitnú náročnosť ich práce a verejný záujem na zabezpečení výkonu týchto služieb - ktoré sa po skončení ich služobného pomeru zamestnali v rámci iných pracovnoprávných vzťahov zakladajúcich ich účasť na sociálnom poistení, kde však platia iné pravidlá, môže sa im tieto iné pravidlá zdať, vzhľadom na čas, kedy do týchto vzťahov vstúpili, prísne. Zdanie prísnoti môže u nich evokovať aj zdanie protiústavnosti. Z bodu 31 ďalej vyplýva: Podľa názoru ústavného súdu by ale riešenie, ktoré by v rámci sociálneho poistenia bez ďalšieho favorizovalo určitú skupinu subjektov z iného systému sociálneho zabezpečenia - odpustiac alebo znížiac bez ďalšieho všeobecne ustanovenú potrebnú dobu účasti na sociálnom poistení pre vznik nároku na invalidný dôchodok - by bolo vo vzťahu k ostatným účastníkom systému sociálneho poistenia nesystémové a nespravodlivé. Ak by malo ísť o „zmäkčenie" podmienok pre vznik nároku na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, teda o „zvýhodnenie" osôb poberajúcich výsluhový dôchodok bez toho, aby sa toto „zmäkčenie" eliminovalo iným riešením, prípadne participáciou štátu, potom by vyvstala aj otázka ústavnosti takéhoto riešenia.....

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľovi bol od 1. decembra 2010 priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. Pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola započítaná doba náhradnej vojenskej služby od 1. októbra 1982 do 28. februára 1983 v I. kategórii funkcií, doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 1. marca 1983 do 31. decembra 1999 v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru v Policajnom zbore od 1. januára 2000 do 30. novembra 2010 v III. pracovnej kategórii. Pre výpočet výsluhového dôchodku bola zhodnotená doba trvania služobného pomeru 28 rokov a 68 dní.

Žiadosťou spísanou dňa 25. októbra 2012 navrhovateľ požiadal Sociálnu poisťovňu o priznanie invalidného dôchodku, ktorý žiadal priznať od 25. októbra 2012. Vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia získal 4 roky a 185 dní obdobia dôchodkového poistenia: v období od 1. septembra do 31. decembra 1978 v počte 122 dní, v roku 1979 spolu 365 dní, v roku 1980 v počte 366 dní, v roku 1981 spolu 365 dní, v roku 1982 od 1. januára do 30. septembra 1982 v počte 273 dní, a od 1. júla do 1. decembra 2011 v počte 154 dní spolu s obdobím (spolu 1645 dní).

Odvolací súd z podkladov spisu, konkrétne z evidenčného listu dôchodkového poistenia zamestnávateľa B. zo dňa 3. novembra 2013 zistil, že v roku 2011 navrhovateľ získal obdobie dôchodkového poistenia v roku 2011 nasledovne : od 1. júla do 31. decembra 2011 v počte 184 dní (zo spisov vyplýva len obdobie od 1. júla do 1. decembra v počte 154 dní), chýba 30 dní v mesiaci december 2011. Ďalšie obdobie získal od 1. januára do 31. decembra 2012 - celý kalendárny rok (B.). Ďalej získal v roku 1983 obdobie dôchodkového poistenia v počte 58 dní obdobia dôchodkového poistenia (W.). Podľa názoru kasačného súdu tieto obdobia nie sú odporkyňou započítané do obdobia dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Navrhovateľ zistený rozdiel vo svojich podaniach nenamietal.

Namietané obdobie od 1. októbra 2010 do 30. novembra 2010, Ministerstvom vnútra SR evidované v III. pracovnej kategórii, bolo zhodnotené do doby služobného pomeru. Navrhovateľ správne a dôvodne namietala nezapočítanie 68 dní obdobia dôchodkového poistenia z obdobia služobného pomeru. Riešenie uvedenej námietky bude významné v budúcnosti, pokiaľ sa navrhovateľ rozhodne požiadať o dávku dôchodkového poistenia novou žiadosťou.

Účelom súdneho preskúmania rozhodnutí správnych orgánov, medzi ktoré patrí okrem iného aj odporkyňa, Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, je ochrana subjektívnych práv fyzických a právnických osôb pred nezákonnými rozhodnutiami správnych orgánov. Ak konanie o opravnom prostriedku je konanie vybudované na dispozičnom princípe. Súd je viazaný aj uvedeným rozsahom, tak aj dôvodom, v ktorých vidí navrhovateľ nezákonnosť správneho rozhodnutia.

Podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhá dávku.

Na určenie nároku na invalidný dôchodok nie je možné započítať dobu výkonu služby, pretože vtedajšia Československá socialistická republika sa v roku 1991 zaviazala prijímať záväzky len pokiaľ ide o časť III. Dohovoru č. 128 týkajúcu sa starobného dôchodku. Pretože invalidný dôchodok je uvedený v II. časti Dohovoru č. 128, do úvahy neprichádza ani aplikácia článku 33 ods. 2 uvedeného Dohovoru v časti VI - Spoločné ustanovenia na invalidný dôchodok.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP, § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP ako vecne správne potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP v spojení s ust. § 250l ods. 2 a s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 224 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP. Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože navrhovateľ vo veci úspech nemal.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.